

Jonas Stenlund
1880--1951

*Jonas Stenlund
1880-1951*

Bönhuset, som påbörjades på -20 talet och byggdes av hela byns manliga befolkning, med ledning av Karl Gustav Lindström och Viktor Tjernlund, stod invignings-klart i nov -22. Prosten Fellström skötte invigningen.

EFS- Föreningen bildades dec 1905 i Finnforsberget, med 17 medlemmar från början. Under det första året tillkom 34 personer, så vid årets slut var antalet medlemmar 51. Till den första styrelsen utsågs Jonas och Nils Stenlund, Bruträsk, Olof Nilsson, Loberg samt Alfred och Hilda Marklund, Holmselet. Första årets kassaomslutning blev 73 Kr o 73 öre, varav 50 kr sändes till EFS.

Den tiden hölls mötena i hemmen ute i byarna, ambulerande, med en gång var i de 15 byar, som tillhörde "fältet".

Efter 10 års verksamhet (1915) hade föreningen ökat till 76 medlemmar och Jonas Stenlund var nu dess Ordf med Alfred Marklund som sekreterare. Kassa omslutningen blev det året 285:18 och medlemsavgiften var 25 öre ! Jonas, som gått Johannelund, var nu också bygdens Predikant.

Jonas hade blivit stationerad i Sorsele som nybliven Predikant. Han bildade då också familj, gifte sig med Hilda Marklund från Holmselet, som var Lärarinna och som tillhört Styrelsen från början.

När Jonas skulle börja sin tjänstgöring, blev han uppkallad först till Kyrkoherden och fick denna order "När Stenlund håller möten i min församling, ska han fråga om alla barn är döpta. Ifall inte, skall Stenlund döpa dem!" Sedan blev han också uppkallad till Distriktläkaren och fick mera uppdrag. "När Stenlund reser i mitt distrikt, skall han fråga om alla barn är vaccinerade, om inte ska Stenlund använda de här grejerna, så Doktorn, och plockade fram vaccinflaskor och instrument. Eftes åtskilligt "plugg" i en läkarbok, vågade Jonas börja sin underliga verksamhet! Han predikade, döpte och vaccinerade och allting "tog" lika bra. Inget behövde göras om av proffsen!!

Sorsele Kommun (var då) 20 mil lång och 8 mil bred. Då fanns det bara en (1) vägstump på 9 mil, så Jonas fick åka skidor vintertid och gå på sommarn. Det fanns 3 stora faror i fjällvärden: Vargarna, snöstormen och kylan.

En gång när han skulle till Juktån, råkade han ut för nysnö och fick kämpa nästan hela dagen utan mat. Slutligen nådde han en gård, där han fick kaffe med torkat renkött. Sen fortsatte han färden nerefter Juktån i mörkret. Alla vägar hade snöat igen, så det var bara att följa älven. Plötsligt sjönk hans skidor och fastnade i snösörjan. Han kände sig för med skidstaven, men den bara slog igenom isen. Försiktigt drog han sig bakåt och nådde stranden. Så fortsatte han längs skogskanten och kom lyckligt fram till byn. Nästa morgon anlände paret från det hem han gästade. De hade följt hans skidspår och sett hur det slutade tätt framme vid det ställe, -- där älven aldrig fryser till. Ett steg till och han hade hamnat i den strida älven, - Guds beskydd över en tjänare. En annan gång färdades han en hel natt i 51 graders kyla. Anledningen till den färden var - hemlängtan. Efter 6 år inom Sorsele, fick han sitt prediko-område i Norra Västerbotten. I 35 års tid hade han Skellefteå Norra område, samtidigt som han var bonde.

Föreningen hade som mest medlemmar under 1930 talet, nämligen 122 st. En lång följd av år ordnades utfärder till andra föreningar. Det berättas om en utfärd till Glommersträsk med 3 omnibussar där ett 80 tal deltog. Johannes Lindmark och Jonas Stenlund stod för programmet. I byarna ordnades också Midsommarvaka i många år med servering.

Det rådde en livlig verksamhet i bygden, med förutom gudstjänster också 2 syföreningar, juniorförening och söndagsskola i aktion. Jonas Stenlund avgick som Predikant 1947 (Pension) Han fick hembud mars 1951. Då blev Fritz Boman ordförande, Frida Eriksson sekr och Albin Lundgren kassör. Alfred Marklund dog också samma månad som Jonas. De hade kämpat sida vid sida i 35 år båda två. Ny Predikant blev Folke Lindfors, men han flyttade från orten redan -53. Påsken -55 omkom han i en bilolycka.

50 års Jubileet firades med bl a att 6 medlemmar, som fanns med från starten, ännu levde. Det var Gustav Eriksson, Jonas och Eva Boman, Hilda Stenlund (Jonas änka), N J Stenlund och Rickard Nilsson. Medlemsantalet var nu 62 st. Predikanter i området efter F Lindfors har varit: Vallner Näslund, Olof Fridolfsson, Bo Lindberg, Sören Olsson och Anita Lundqvist, som ännu finns kvar i trakten. Ett Bönhus byggdes i Brutorp i mitten på -50 talet, det invigdes aug -58 Det var livlig barnverksamhet den tiden och den flyttades från Finnforsfallet till det nybyggda bönhuset i Brutorp.

Frida Eriksson, som var Lärarinna i byn från hösten 1931 till våren 1953, var också Sekreterare i Föreningen, från 1940-63, med några års avbrott. Hon dog -64 och hade då varit medlem i 48 år.

Vid 70 års Jubileet (1975) hölls parentation över de två sista medlemmarna som varit med från början. Det var Gustav Eriksson, som avled 1972 och tillhört föreningen i 67 år samt Anna Söderström, som dog 1973 och varit med i 68 år. Kassa omsl för 1975 blev Kr 4 229:-

Vid 90 års Jubileet hölls parentation över Axel Boman, som i 28 år varit föreningens Ordförande, och som fått hembud 9 dec 1995. Ny ordf är Hans Bertil Bergqvist. Sekr är sen tidigare Rut Andersson och Karin Eriksson kassör. Rut Andersson hade gjort en historik över de 90 år som Föreningen verkat. Hon och Karin läste växelvis upp denna på mötet. Eernt Hammarsten, tidigare lärare i Finnforsfallet, och Ture Eriksson, gav några minnesbilder om byhävdningar och original som funnits med i föreningen. Antalet medlemmar är nu bara 16, men hela bygden har ju avfolkats. Åkerlund t ex har inga fasta invånare längre, Långdal är helt öde och Långsele har nästan lika många ödegårdar som bebodda. I de här byarna bodde på 1940-50 talet 130 personer och då var också Bönhuset fullt vid gudstjänster.

Ture Eriksson predikade på söndagen Å Jubileehelgen. Kassa omsl blev för 1995 Kr 42 279:- (Delvis utdrag ur R Anderssons Historik)

Hanna Wikström
Ordf. i Bönhuset

Frida & Axel Boman

Hans B. Bergqvist
Ordf. i EFS försam.

Ture Eriksson

Anna Eriksson

S K O L A N

Skolhuset byggdes åren 1920-22 av den manliga befolkningen i byn med ledning av KARL GUSTAV LINDSTRÖM och VIKTOR TJERNLUND.

Det stora rummet i byggnaden, som skulle bli skolsal, byggdes högt i tak för att passa också till Bönhus, därtill gjordes höga fönster i kyrkstil. Det lilla rummet på sidan om salen, fick vanlig rumshöjd och fick från början utgöra lägenhet åt "fröken" och kapprummet med en järnspis i ena vrån, fick utgöra kök.

Det var först inpå trettitalet, kanske -33 eller -35, som en lägenhet inreddes åt "fröken" uppepå i skolhuset. Det blev 1 rum och kök med egen ingång på ena gaveln, en trappa upp. Det byggdes också ett uthus med bod, som förvaringsplats åt mötesbänkar o dyl, samt ett utedass i samma byggnad.

L Ä R A R N A

Den första Lärarinnan(som fick ta skolhuset i besittning) hette ELLEN DALBERG och var från Degerbyn. Hon stannade bara ett år. Efter henne kom TELMA LUNDQVIST från Skellefteå. Hennes far var Porslins-handlare i stan. Hon stannade till 1927.

SIGNE FALGREN, som var från Ersmark, övertog nu tjänsten och hon stannade till 1931. Hon gifte sig senare med en Långsel-bo nämligen Gunnar Boman.

FRIDA ERIKSSON blev nästa "fröken". Hon började hösten-31 och stannade tills skolan lades ner -54. Hon bodde i lärarbostaden, en trappa upp, sedan den blivit inredd. Men då Axel Jonsson i Åkerlund byggt sig ett nytt hus, flyttade hon dit och hyrde övervåningen, det var år 1940. Det var intagning annat vart år den tiden, till en 6-årig skolgång.(Tidigare, innan skolhusen fanns i byarna, skedde undervisning i hemmen, i därtill upplåtet rum. Och längre tillbaks skedde undervisning växelvis, först i en by ena terminen, som då bara blev några veckor och sen nästa termin i en annan by, med helt andra barn) Frida hade alla tre klasserna ensam. Då RICKARD STENLUND från Bruträsk kom som "nybakad" Lärare till Långsele, fick Frida ägna sig åt småskolan. Det var -46 men det blev bara några år, 1950 fick han tjänst i Finnforsfallet GUNNEL ENMARK efterträdde honom, hon stanna till Julen -52. Nästa blev EVA LARSSON och det blev bara tre terminer till nedläggningen sommaren -54

SYMÖTE HCS ANNA NORBERG 1960

BARNBESPISNINGEN

Barnbispisningen började hösten 1944. (Om jag inte minns fel)

Det var ESTER SJÖSTEDT, som fick den uppgiften och blev den första "matmamman" för oss. Det lilla rummet innanför kapprummet fick tjäna som matsal. Maten hade hon säkert lagat hemma i sitt kök och värmden den på den lilla järnspisen, som stod i ett hörn i kapprummet.

Vi fick säkert bra mat, men minns en gång då det blev mindre lyckat för min del. Vi fick ungs�pannkaka den gången och jag tyckte att lingonsylten var ruskigt sur! Så jag fråga "tanten" om man kunde få lite socker på den. "Javisst," tyckte hon, kom med en kopp och strödde lite med teskeden på sylten. Men det var inte socker - det var salt, höll inte på få ned den vedervärdiga sylten! Den tiden var det bara att äta upp allt på tallriken! Det blev bara det året Ester hade bispisningen.

Nästa "matmor" blev ADINA ERIKSSON. Nu flyttades bispisningen till Artur Erikssons gamla gård, som nu var ledig. Det kändes verkligen trevligt att få sitta i det stora luftiga köket och "spisa" hennes goda mat! Hon hade bispisningen tills hon gifte sig 1950 och flytta från orten.

Då tog HILDA och LINNEA ERIKSSON över till årsskiftet 1952-53. Nu blev det RUTH TJERNLUND den återstående tiden tills skolan lades ned 1954. Bispisningen var enbart för barn utifrån byarna, ej för byns egna barn.

SYSKONEN MALMSTRÖM

Vårvintern 1944 flydde många Finländare krigets fasa och kom till vårt land. Bland dem var syskonen Malmström med förnamnen MAIRE, NILS, LEILA och PENTTI. De kom från Grankulla, en trakt utanför HELSINGFORS.

Deras mor var finska och fadern svensk, därav ett svenskt efternamn. Tre av dem placerades i Åkerlund och en i Långsele.

Maire fick komma till Hjalmar, Nils placerades hos Abdons, Leila hos Axel Jonssons och Pentty hos Per Sjöstedts. Dom gick i skola här de år dom stannade och verkade inte ha några större besvär med språket.

Leila återvände först till hemlandet, och efter några år åkte också Maire och Pentty. Men Nils trivdes så bra att han stannade och gick ut skolan här. Han åkte tillbaks först efter 5 år här, då var han tvungen enligt Myndigheterna.